ኅብረተሰብ ሳይንስ

7ኛ ክፍል

የተማሪ መፅሐፍ

አዘጋጅ:-

መኩሪያ ፈለቀ

አርታኢ:-

ወንዱ ተክለመድህን

ገምጋሚዎች:-

ዘሳለም አሳጋው

ዘሪሁን ጌታቸው

ይታገሱ አጥናፉ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዴሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ
ትምህርት ሚኒስቴር

AL GHURAIR
PRINTING AND PUBLISHING LLC

© MoE, FDR Ethiopia
Not to be republished

ምስጋና

የዚህ መጽሐፍ ዲዛይን ህትመትና ስርጭት ማከናወኛ ገንዘብ የተገኘው በአጠቃላይ የትምህርት ጥራት ማሻሻያ ኘሮጀክት (GEQIP) አማካኝነት ነው:: የኘሮጀክቱ ዋና ዓላማ በአገሪቱ በሚገኙ የመንግስት ትምህርት ቤቶች ከ1ኛ-12ኛ ክፍሎች የሚሰጠውን የትምህርት ጥራት ማሻሻል ነው::

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዴሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ መንግስት ለGEQIP የዋለውን ገንዘብ ያገኘው በብድር/በእርዳታ ሲሆን ብድሩን/ እርዳታውን የሰጡት ዓለምአቀፍ የልማት ማህበራት (IDA)፣ ፋስት ትራክ ኢንሼትቭ ካታሊቲክ ፈንድ (FTI CF) እና ሌሎችም የልማት አጋሮች ማለት የፊንላንድ፣ የኢጣሊያ የልማት ማህበር፣ የኔዘርላንድና የታላቋ ብሪታኒያ የእርዳታ ድርጅት አለምአቀፍ የልማት ዋና ክፍል (DFID) ናቸው::

ሁሉንም በዝርዝር መጥቀስ የማይቻል በርካታ ግለሰቦችና ድርጅቶች ይህ የተማሪ መጽሀፍና የመምህር መምሪያ እውን እንዲሆኑ ያልተቆጠበ ድጋፍቸውን ሰጥተዋል:: በዚህም ትምህርት ሚኒስቴር ምስጋናውን ያቀርባል::

© በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዴሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ የትምህርት ሚኒስቴር

1ኛ እትም፣ 2003 ዓ.ም

ISBN 978-999-44-2-086-5

የአል-ጉሬር አታሚና አሳታሚ ድርጅት
የፖ.ሳ.ቁጥር 5613
ዱባይ፣
የተባበሩት የአረብ ኤሜሬት

ከኩራዝ ኢንተርናሽናል አሳታሚ ኃ/የተ/የግ/ማህበር
የፖ.ሳ.ቁጥር 100767
አዲስ አበባ
ኢትዮጵያ

ጋር በመተባበር ይህን መጽሐፍ ለኢፌዴሪ የትምህርት ሚኒስቴር አዘጋጅተው አትመው፣ አሰራጭተዋል::

ሁሉም የህትመት መብቶች ተከብረዋል::

የዚህን መጽሐፍ ክፍል በተለያዩ መሳሪያዎች ያለባለቤቱ የቅድሚያ ፈቃድ እንደገና ማሳተም፣ ማሰራጨት፣ ማከማቸትና መልሶ መጠቀም እንደማይቻል የኢ.ፌ.ዲ.ሪ የፌዴራል ነጋሪት ጋዜጣ አዋጅ ቁጥር 410/2004 የኮፒራይትና የተዛማጅ መብቶች ጥበቃ አዋጅ 10ኛ አመት ቁጥር 55 አዲስ አበባ ጁላይ 19, 2004 ይከለክላል::

የስዕሎችን የኮፒ ራይት መብቶች ለማክበር በተቻለን መጠን የሚፈለግብንን ጥረት ሁሉ አድርገናል:: ሳናውቅ በስህተት ሳንጠቅሳቸው የተዘለሉ ካሉ በቅድሚያ ይቅርታ እየጠየቅን በሚቀጥሉት ህትመቶች አስፈላጊውን እውቅና እንደምንሰጥ ለመግለጽ እንወዳለን::

© MoE, FDR Ethiopia Not to be republished

ማውጫ

ገፅ

ምዕራፍ አንድ፡- በአፍሪካ ውስጥ መኖር

1.1 የአፍሪካ የቆዳ ስፋት፣ ቅርጽና መገኛ 1

1.2 ኬንትሮስና ኬክሮስ 7

1.3 የአፍሪካ ዋና ዋና ቋንቋዎች ቤተሰቦች እና ሥርጭታቸው 13

1.4 ጥንታዊ የአፍሪካ ሥልጣኔ በግብጽና በካርቴጅ 15

1.5 የቅድመ ቅኝ ግዛት ዘመን ሀገሮች 18

1.6 የሲራራ ንግድ የኢትዮጵያ ሕዝቦችን ለማገናኘት የነበረው ፋይዳ 21

1.7 የህዝብ ስርጭትና አሰፋፈር 24

1.8 የአፍሪካ ሕዝብ አኗኗር 30

1.9 የሕዝብ ሥርጭትን፣ አሠፋፈርንና አኗኗርን የሚወስኑ ነገሮች 35

ቁልፍ ቃላት 43

ማጠቃለያ 44

የክለሳ ጥያቄዎች 45

ፍተሻ....................47

ምዕራፍ ሁለት፡- የመሬት አወቃቀር

2.1 ከካርታ ላይ መረጃ መፈለግና መጠቀም 48

2.2 የመሬት ንጣፍ 56

2.3 የአለት ዓይነቶችና አፈጣጠር 59

ቁልፍ ቃላት 64

ማጠቃለያ 65

የክለሳ ጥያቄዎች 66

ፍተሻ....................68

© MoE Ethiopia FDR Not to be republished

ምዕራፍ ሦስት፡- ሥርዓተ-ምኅዳር እና ተጽእኖ የሚያሳድሩበት ነገሮች

3.1 የተፈጥሮ ሀብቶች 69
3.1.1 የተፈጥሮ እጽዋትና የዱር እንስሳት 69
3.1.2 ውሃ፣ አፈርና አየር 78
3.2 የተፈጥሮ ሀብትን ለመንከባከብ የሚወሰዱ እርምጃዎች 86
ቁልፍ ቃላት 91
ማጠቃለያ 92
የክለሳ ጥያቄዎች 93
ፍተሻ....95

ምዕራፍ አራት፡- ሕዝባዊ ጉዳዮች

4.1 ሕዝብ ነክ ጉዳዮች....96
4.2 የመብትና የደኅንነት ጉዳይ 103
4.2.1 የሕጻናት መብት ጥሰትን መዋጋት 103
4.2.2 በአፍሪካ የሚታይ የመልካም አስተዳደር እጦት 107
4.3 የአጋርነት መርሐ ግብር....110
ቁልፍ ቃላት 118
ማጠቃለያ 119
የክለሳ ጥያቄዎች 120
ፍተሻ....122

© MoE, FDRE Ethiopia
Not to be republished